

Kommentarer till beräkningarna av fjärde kvartalet 2018

Innehåll

BNP-utvecklingen	3
Hushållskonsumtionen.....	6
Offentlig konsumtion	8
Investeringar	10
Lagerinvesteringar	12
Utrikeshandel	14
Näringslivets produktion	16
Arbetsmarknad och produktivitet	18
Inkomster och sparande.....	20
Avstämning	24
Revideringar	28

BNP-utvecklingen

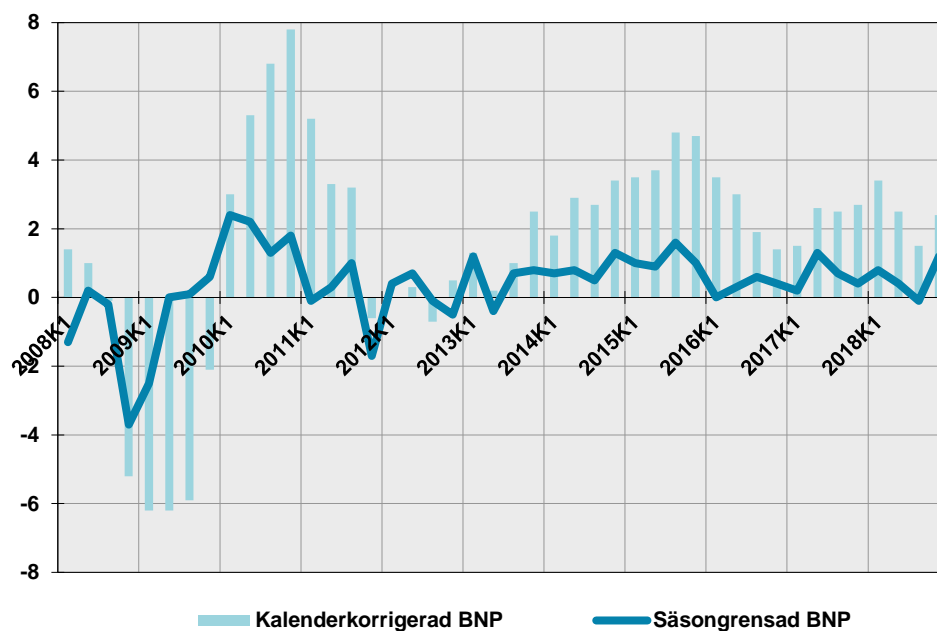
Exporten höjde BNP-tillväxten

Sveriges BNP ökade fjärde kvartalet efter en svag utveckling det tredje kvartalet. Ökningen är högre än det historiska genomsnittet. Varu- och tjänsteexporten bidrog mest till uppgången. Tjänsteexporten höjdes av några större poster avseende forskning och utveckling som bedöms vara av engångskaraktär. Dessa poster höll i motsvarande grad tillbaka fasta bruttoinvesteringar och påverkade därmed inte den totala BNP-utvecklingen.

Sveriges BNP ökade med 1,2 procent fjärde kvartalet, säsongrensade och jämfört med kvartalet innan. Det kan jämföras med den genomsnittliga tillväxten de senaste tio åren på 0,4 procent. Mätt i kalenderkorrigerade tal och jämförd med fjärde kvartalet i fjol var uppgången 2,4 procent.

BNP-utvecklingen för tredje kvartalet har reviderats upp jämfört med föregående publicering i säsongrensade termer. Utvecklingen för tredje kvartalet 2018 uppgår nu till -0,1 procent jämfört med andra kvartalet.

BNP, procentuell förändring, säsongrensade och jämfört med kvartalet innan respektive kalenderkorrigerade och jämförd med motsvarande kvartal året innan.

Viss avmattning i EU-länderna

BNP-tillväxten i såväl euroländerna (EA19) som EU-länderna (EU28) ökade med 0,2 procent fjärde kvartalet, säsongrensade, enligt preliminära data. Tillväxten tredje kvartalet lämnades oreviderad för euroländerna på 0,2 procent. För EU-länderna reviderades BNP ned tredje kvartalet med 0,1 procentenheter och uppgick till 0,2 procent. BNP-tillväxten har växlat ned de senaste kvartalerna om man jämför med utvecklingen under 2017. Den tyska ekonomin hade en oförändrad utveckling jämfört med kvartalet före efter att ha minskat med 0,2 procent kvartalet innan. I Frankrike steg BNP med 0,3 procent medan den sjönk med 0,2 procent i Italien. Italien och Tyskland har bidragit till inbromsningen under andra halvåret av 2018. I Spanien var utvecklingen fortsatt högre än EU-snittet med en ökning på 0,7

procent. Jämfört med fjärde kvartalet föregående år ökade BNP med 1,2 procent för både euroländerna och EU-länderna.

Boende höjde hushållskonsumtionen

Hushållskonsumtionen ökade med 0,7 procent fjärde kvartalet, säsongrensad och jämfört med tredje kvartalet. Det är över det historiska snittet som ligger på 0,5 procent. Hushållskonsumtionen drog upp den totala BNP-utvecklingen med 0,3 procentenheter. Det var i huvudsak konsumtion av boendetjänster som ökade och bidrog med 0,3 procentenheter till utvecklingen av hushållskonsumtionen.

Dessutom ökade bland annat konsumtion av livsmedel samt övriga varor och tjänster. Transporter fortsatte att utvecklas svagt efter de nya skattereglerna för personbilar och lätta lastbilar, bonus/malus, som trädde i kraft 1 juli. Transporterna minskade med 0,3 procent.

Den offentliga konsumtionen ökade med 0,6 procent. Samtliga delsektorer, det vill säga primärkommunerna, staten och landstingen ökade sin konsumtion.

Fasta bruttoinvesteringar minskade med 1,6 procent. Nedgången förklaras delvis av poster av engångskaraktär som är BNP-neutrala. Immateriella investeringar och bostäder bidrog till nedgången. Maskiner och övriga byggnader och anläggningar ökade och bidrog vardera med 0,9 procentenheter till utvecklingen av fasta bruttoinvesteringar.

Lagerinvesteringarna drog upp BNP-utvecklingen med 0,3 procentenheter. Industrin och handeln stod för större delen av lageruppgången.

Stark utveckling för både varu- och tjänsteexporten

Exporten steg med 3,1 procent och bidrog med 1,4 procentenheter till BNP-tillväxten. Under årets tredje kvartal visade exporten en uppgång på 0,6 procent. Återhämtningen förklaras av en starkare utveckling inom varuexporten som ökade med 3,2 procent tredje kvartalet. Exporten av tjänster som påverkades positivt av poster av engångskaraktär ökade med 2,9 procent. Denna engångseffekt är BNP-neutral eftersom den påverkar fasta bruttoinvesteringar lika mycket negativt. Exporten av FoU som lyftes av engångsposterna ökade kraftigt. Men även exporten av investeringsvaror gav betydande bidrag till exporten.

Importen ökade med 1,4 procent det fjärde kvartalet jämfört med föregående kvartal och drog ned BNP-tillväxten med 0,6 procentenheter. Varuimporten var stark och steg med 2,9 procent medan tjänsteimporten minskade med 2,1 procent. Importen av investeringsvaror bidrog i hög grad till den totala importuppgången. Sammantaget bidrog exportnettot till den säsongrensade BNP-utvecklingen med 0,8 procentenheter.

Produktionen inom näringslivet ökade med 1,4 procent. Varuproduktionen vände upp efter två svaga föregående kvartal. Det var främst tillverkningsindustrin som bidrog till uppgången. Tjänsteproduktionen fortsatte starkt och steg med 1,3 procent. Antalet arbetade timmar i näringslivet ökade med 1,7 procent. Arbetsproduktiviteten i näringslivet minskade med 0,3 procent.

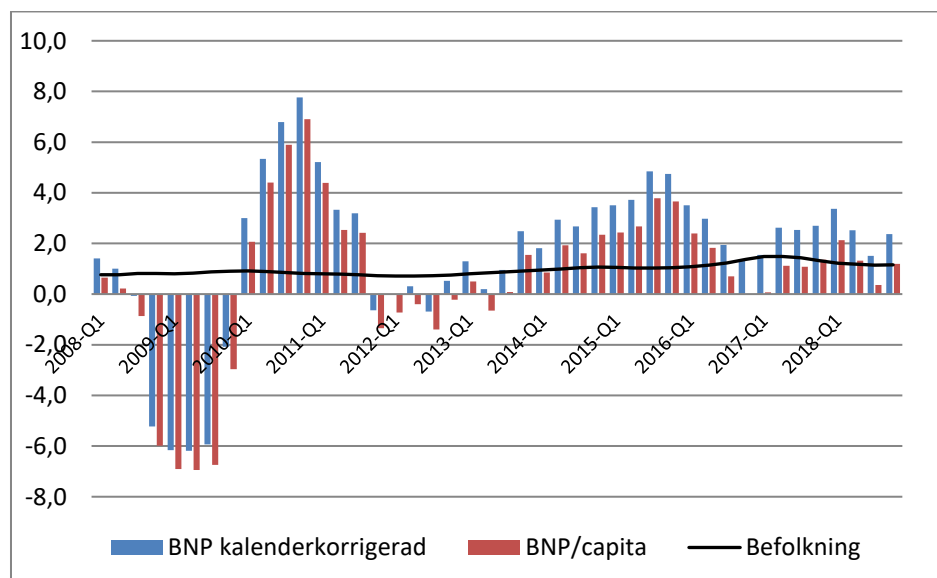
Bidrag till säsongrensad BNP-utveckling, procentenheter.

	2017Kv3	2017Kv4	2018Kv1	2018Kv2	2018Kv3	2018Kv4
Hushållens konsumtion	0,4	0,2	0,0	0,3	-0,4	0,3
Off konsumtion	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2
Fasta bruttoinvesteringar	0,8	-0,1	0,8	-0,4	0,0	-0,4
Lagerinvesteringar	0,1	-0,3	0,2	0,3	-0,3	0,3
Export	0,0	0,8	0,2	0,1	0,3	1,4
Import	-0,9	-0,2	-0,4	-0,1	0,2	-0,6
Exportnetto	-0,9	0,6	-0,2	0,0	0,5	0,8
BNP	0,7	0,4	0,8	0,4	-0,1	1,2

Dämpad BNP-tillväxt per capita

Befolkningen har växt snabbt de senaste åren men de senaste fem kvartalen har ökningen varit mindre. Fjärde kvartalet ökade befolkningen med 1,2 procent samtidigt som kalenderkorrigerad BNP ökade med 2,4 procent i årstakt.

BNP per capita steg med 1,2 procent fjärde kvartalet jämfört med motsvarande kvartal i fjol. Genomsnittet de senaste tio åren uppgår till 0,7 procent.

Procentuell ökning i volym för kalenderkorrigerad BNP och BNP per capita

Hushållskonsumtionen

Hushållens¹ kostnader för boende ökade

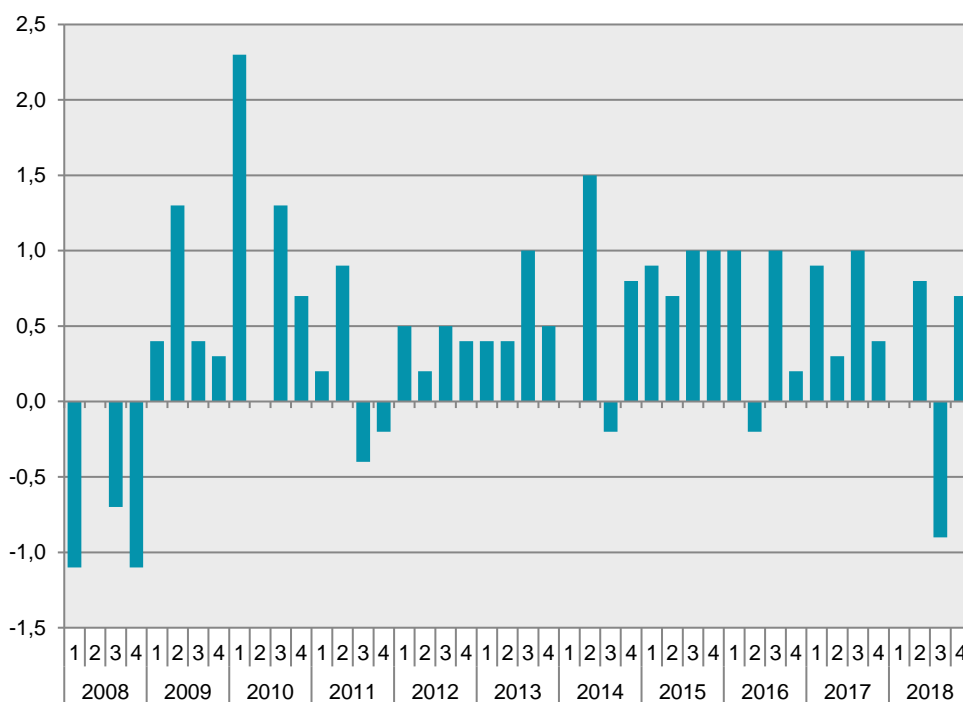
Hushållskonsumtionen ökade fjärde kvartalet. De största bidragen kom från boende och svensk konsumtion utomlands.

Hushållens konsumtion steg med 0,7 procent fjärde kvartalet, säsongrensat och jämfört med kvartalet innan. Utvecklingen är något högre än den genomsnittliga tillväxten de senaste tio åren på 0,5 procent.

Hushållskonsumtionen bidrog till att öka BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter. Det största bidraget kom från boende som drog upp hushållskonsumtionen med 0,3 procentenheter. Boende, som är det största ändamålet, växte med 1,2 procent fjärde kvartalet. Det är betydligt högre än den genomsnittliga tillväxten som är 0,4 procent.

Konsumtionen av livsmedel växte med 0,5 procent och stod för 0,1 procentenheter av ökningen av hushållskonsumtionen.

De egentliga hushållens konsumtionsutgifter totalt, volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

Hushållens konsumtion av transporter sjönk med 0,3 procent fjärde kvartalet. Nedgången för ändamålet transporter fortsatte därmed även under det fjärde kvartalet i spåret av att de nya skattereglerna för nya bilar infördes 1 juli. Skatteändringen höjde konsumtionen av transportmedel andra kvartalet medan den föll tillbaka kraftigt tredje kvartalet.

Hushållen konsumerade även mindre kläder och skor fjärde kvartalet.

¹ De egentliga hushållen exklusive hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Hushållens utgifter gällande hälso- och sjukvård ökade med 1,4 procent. Det är den största ökningen inom ändamålet sedan tredje kvartalet 2016. Det hade däremot marginell påverkan på den totala hushållskonsumtionen.

Bidrag till den egentliga hushållskonsumtionen och volymutveckling per COICOP², bidrag i procentenheter och volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

COICOP	Volymutveckling	Bidrag
01 Livsmedel	0,5	0,1
02 Alkohol och tobak	0,2	0,0
03 Kläder och skor	-0,3	0,0
04 Boende	1,2	0,3
05 Möbler	0,7	0,0
06 Hälso- och sjukvård	1,4	0,0
07 Transporter	-0,3	0,0
08 Kommunikation	0,0	0,0
09 Fritid och Underhållning	0,4	0,0
10 Utbildning	0,5	0,0
11 Hotell och restaurang	0,7	0,0
12 Övriga varor och tjänster	0,7	0,1
Total konsumtion exkl. ofördelad konsumtion	0,6	0,6
15 Svensk konsumtion utomlands	2,4	0,1
16 Utländsk konsumtion i Sverige	0,9	-0,1
TOTALT	0,7	0,7

Fjärde kvartalet ökade svenskarna sin konsumtion utomlands med 2,4 procent. Det bidrog till att dra upp hushållskonsumtionen med 0,1 procent.

Samtidigt ökade utländsk konsumtion i Sverige med 0,9 procent vilket drog ner hushållskonsumtionen med 0,1 procent.

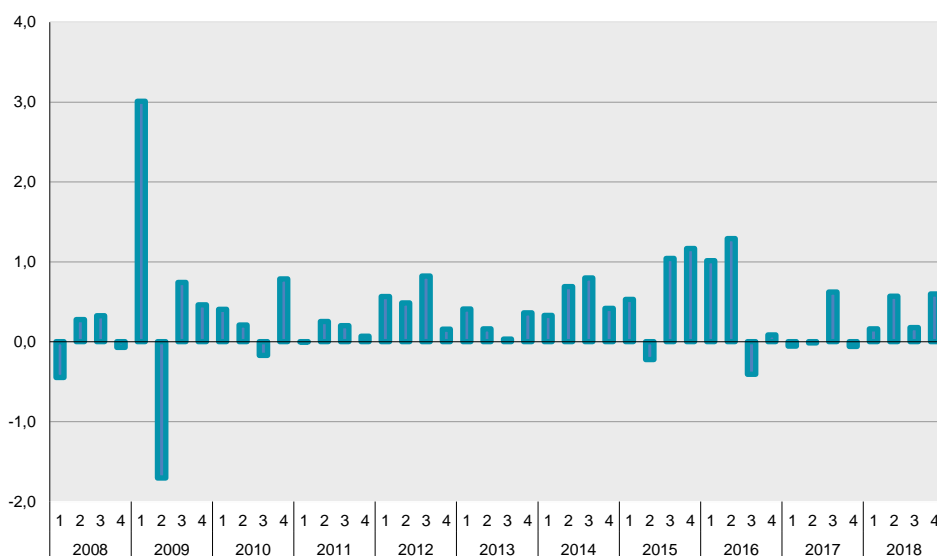
² Classification of Individual Consumption by Purpose

Offentlig konsumtion

Stark konsumtionsökning i offentliga myndigheter

Den offentliga konsumtionen ökade under fjärde kvartalet 2018 jämfört med föregående kvartal. Samtliga delsektorer, stat, kommun och landsting ökade sina konsumtionsutgifter.

Offentliga myndigheters konsumtionsutgifter, volymförändring procent, säsongrensade och jämfört med föregående kvartal.

Det fjärde kvartalet 2018 ökade den offentliga konsumtionen med 0,6 procent jämfört med tredje kvartalet i säsongrensade tal. Det är något högre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren på 0,4 procent. Från tredje kvartalet 2015 till andra kvartalet 2016 bidrog migrationen till att den offentliga konsumtionen ökade i snabb takt men de senaste kvartalen har dess effekt på konsumtionen mattats av. Det har även skett en viss förskjutning av konsumtionen kopplad till migrationen från statliga myndigheter till kommunala myndigheter under det senaste året.

Fjärde kvartalet i år ökade konsumtionen inom kommunerna och staten med 0,7 respektive 0,6 procent. Kommuner och landsting låg båda över genomsnittet för de senaste tio åren. Landstingen ökade sina konsumtionsutgifter med 0,3 procent under det fjärde kvartalet.

Bidrag till den offentliga konsumtionen och volymutveckling per myndighet fjärde kvartalet 2018, bidrag i procentenheter och volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

Myndighet	Volymutveckling	Bidrag	Genomsnittlig volymutveckling*
Staten	0,6	0,2	0,5
Kommunala myndigheter**	0,6	0,4	0,4
Totalt offentliga myndigheter	0,6	0,6	0,4

* Avser åren 2008-2018

** Avser kommunala myndigheter totalt, dvs kommuner och landsting tillsammans.

Statliga konsumtionsutgifter

I säsongrensade värden ökade konsumtionsutgifterna inom staten med 0,6 procent. Produktionen ökade med 0,6 procent jämfört med föregående kvartal. Förbrukningsutgifterna och arbetskostnaderna ökade jämfört med föregående kvartal. Minskade utgifter för sociala naturaförmåner höll tillbaka utvecklingen av statens konsumtion. Sysselsättningen ökade med 0,5 procent och arbetade timmar ökade med 2,5 procent inom statliga myndigheter.

Kommunernas konsumtion

Kommunerna står för ungefär hälften av de totala offentliga konsumtionsutgifterna, där utbildning och socialt skydd är de stora utgiftsposterna. Konsumtion inom kommunerna ökade fjärde kvartalet med 0,7 procent jämfört med föregående kvartal. Ökningen är över det historiska genomsnittet på 0,4 procent de senaste tio åren. Arbetsinsatsen gav ett något tudelat intryck för tredje kvartalet. Antal sysselsatta ökade med 0,7 procent och arbetade timmar ökade med 1,4 procent.

Landstingens konsumtion

Konsumtionen inom landstingen ökade med 0,3 procent jämfört med föregående kvartal, vilket var över nivån för den historiska utvecklingen som under de senaste tio åren har legat på 0,2 procent i genomsnitt. Ökningen förklaras främst av ökad produktion och sociala naturaförmåner. Sociala naturaförmåner, där inköp av vårdtjänster från privata vårdgivare och läkemedelsförmånen ingår, ökade med 0,7 procent. Antalet sysselsatta i delsektorn ökade med 0,5 procent, medan antalet arbetade timmar ökade med 1,3 procent jämfört med föregående kvartal.

Investeringar

Immateriella tillgångar sänkte investeringarna

De fasta bruttoinvesteringarna minskade fjärde kvartalet. Immateriella investeringar backade medan maskininvesteringar höll tillbaka nedgången. De offentliga investeringarna fortsatte att öka.

De fasta bruttoinvesteringarna sjönk med 1,6 procent fjärde kvartalet, säsongrensat och jämfört med kvartalet innan. Det kan jämföras med en genomsnittlig ökning på 0,5 procent de senaste tio åren. De fasta bruttoinvesteringarna sänkte BNP-tillväxten med 0,4 procentenheter.

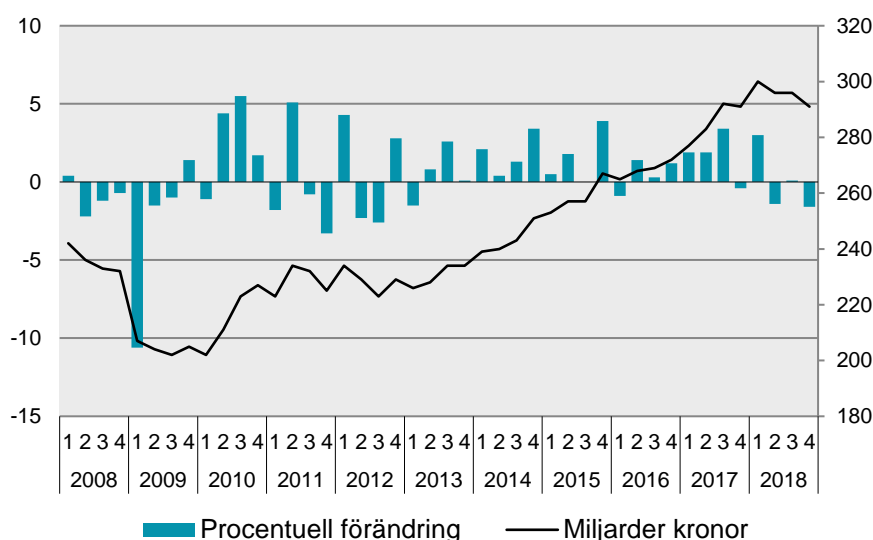
Bygg- och anläggningsinvesteringar inklusive bostäder ökade med 0,9 procent jämfört med tredje kvartalet. Bostadsinvesteringarna sjönk med 2,2 procent medan övriga byggnader och anläggningar ökade med 3,9 procent. Bygg- och anläggning höjde de totala investeringarna med 0,4 procentenheter.

Maskininvesteringar inklusive vapensystem ökade med 3,2 procent och höll tillbaka nedgången i investeringarna med 0,9 procentenheter. Övriga maskiner och inventarier samt vapensystem sjönk med 0,5 procent medan IKT-utrustning ökade med 4,6 procent. Transportmedelsinvesteringar ökade med 14,3 procent.

Investeringar i immateriella tillgångar minskade med 11,0 procent. Immateriella tillgångar drog ned investeringsutvecklingen med 3,0 procentenheter. De immateriella tillgångarna hölls tillbaka av några större engångstransaktioner inom FoU som bedöms vara av tillfällig karaktär. Motsvarande belopp återfinns i tjänsteexporten och påverkar därför inte BNP-utvecklingen.

Fasta bruttoinvesteringar

Volymförändring i procent jämfört med föregående kvartal respektive kvartalsvärden i miljarder kronor. Säsongrensat och mätt i fasta priser år 2017.

Transportbranschen höll tillbaka nedgången

Investeringarna i näringslivet sjönk med 2,2 procent fjärde kvartalet. Det kan jämföras med den genomsnittliga ökningen de senaste tio åren på 0,4 procent.

Både varu- och tjänstebanscher backade. Totalt minskade investeringarna inom varubranscher med 6,9 procent och sänkte de fasta bruttoinvesteringarna med 1,7 procentenheter. Investeringarna i tjänstebanscher minskade med 0,1 procent.

Investeringarna i tillverkningsindustrin minskade med 15 procent och bidrog med 2,2 procentenheter till den totala investeringsnedgången. Investeringarna i byggbranschen ökade med 11,7 procent och energi-, vatten och avloppsbranschen ökade med 4,4 procent. I gruvbranschen minskade investeringarna med 2,9 procent. Jordbrukets investeringar ökade med 0,7 procent.

Investeringarna sjönk med 4,4 procent i fastighetsbranschen och med 6,4 procent i informations- och kommunikationsbranschen. I finans- och försäkringsbranschen minskade investeringarna med 5,6 procent medan handelns investeringar sjönk med 0,9 procent. Tjänstebanscheras nedgång hölls tillbaka av transportbranschen som ökade sina investeringar med 45,0 procent. Även branscher för juridiska, ekonomiska och tekniska konsulttjänster, hotell och restauranger, utbildning och vård samt övriga tjänster ökade sina investeringar svagt.

Fasta bruttoinvesteringar fördelat på sektor och bransch

Volymutveckling i procent jämfört med föregående kvartal, bidrag till totala investeringar i procentenheter samt genomsnittlig utveckling de senaste 10 åren. Säsongsrensad och mätt i fasta priser.

	10 år snitt	17kv4	18kv1	18kv2	18kv3	18kv4	Bidrag
Varubranscher	0,1	2,7	0,5	-1,4	0,9	-6,9	-1,7
därav: tillv. industrin	0,0	5,0	-0,9	-3,3	1,8	-15,1	-2,2
Tjänstebanscher	0,7	-2,1	3,8	-1,3	-0,9	-0,1	-0,1
därav: Fastighetsförv.	0,5	1,3	-0,4	-0,8	-1,4	-4,4	-1,3
Näringslivet	0,4	-0,7	2,8	-1,3	-0,3	-2,2	-1,8
Offentliga myndigheter	0,7	0,4	4,5	-2,0	2,1	0,8	0,1
Totalt	0,5	-0,4	3,0	-1,4	0,1	-1,6	-1,6

De offentliga investeringarna ökade

Fasta bruttoinvesteringar inom offentliga myndigheter ökade med 0,8 procent vilket kan jämföras med genomsnittet för de senaste tio åren på en ökning med 0,7 procent. Investeringar i statliga myndigheter minskade med 1,9 procent, primärkommunernas investeringar ökade med 3,2 procent och landstingens investeringar ökade med 3,4 procent. Totalt höll de offentliga investeringarna tillbaka nedgången i de fasta bruttoinvesteringarna med 0,1 procent.

Lagerinvesteringar

Positivt lagerbidrag fjärde kvartalet

Lagerinvesteringarna ökade under fjärde kvartalet. Lageromslaget³ i årstakt var 6,7 miljarder kronor i fasta priser och detta påverkade BNP-utvecklingen positivt. I säsongsrensade värden drog lagerinvesteringarna upp BNP-utvecklingen med 0,3 procentenheter.

Lagerinvesteringarnas BNP-påverkan beräknas som lagerförändringen under kvartalet minus lagerförändringen under motsvarande kvartal föregående år, s k lageromslag, i procent av BNP. I säsongsrensade värden beräknas lagerinvesteringarnas BNP-påverkan som förändringen under kvartalet minus förändringen föregående kvartal i procent av BNP föregående kvartal. Lagerinvesteringarna säsongrensas endast på aggregerad nivå. Avsnittet nedan beskriver därför genomgående jämförelser mot motsvarande kvartal föregående år.

Totalt avvecklade företag och myndigheter lager för 3,3 miljarder i fasta priser, jämfört med -10 miljarder fjärde kvartalet 2017. Enligt säsongsmonstret de senaste åren brukar varuhandels- och industrins lager avvecklas. Denna lagertömning skedde för varuhandels lager men inte för industrins lager, som istället ökade under fjärde kvartalet.

Tillverkningsindustrin ökade sina lager med 5,9 miljarder i fasta priser fjärde kvartalet 2018, jämfört med 97 miljoner motsvarande kvartal 2017. Denna lageruppbyggnad var främst koncentrerad till produkter i arbete och färdigvaror som byggde upp lager motsvarande 7,8 miljarder i fast priser, denna ökning drogs ned av insatsvaror som minskade sina lager med 1,9 miljarder.

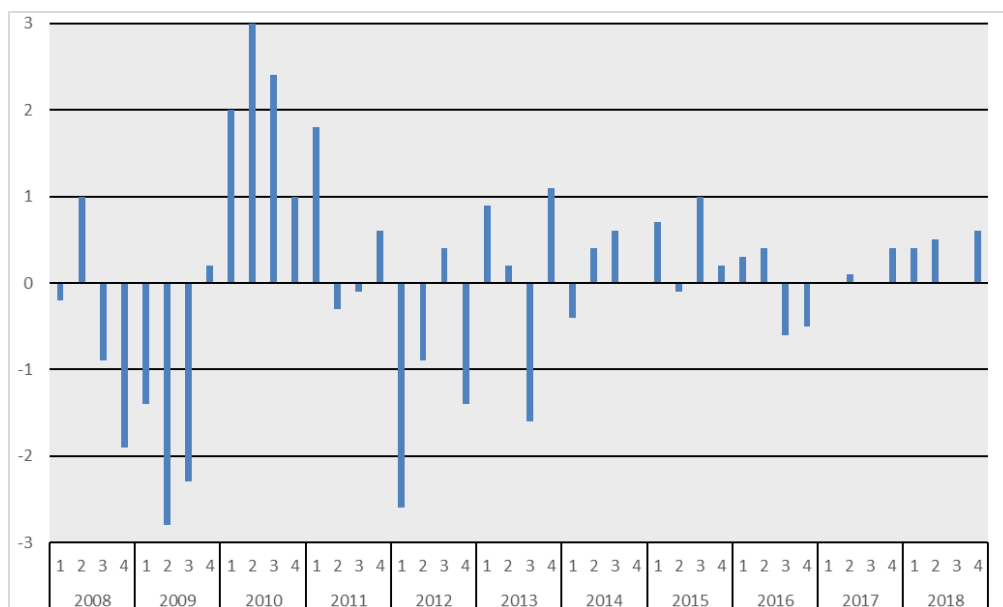
Varuhandels lager minskade sina lager fjärde kvartalet 2018, lagerminskningen var 2,3 miljarder i fasta priser, jämfört med en lageravveckling på 3,4 miljarder motsvarande kvartal 2017. Detta innebär att lageromslaget för varuhandeln blev positivt. Den komponent som påverkade mest var motorhandeln där lageruppbyggnaden var 2,5 miljarder, jämfört med en lageravveckling på 465 miljoner fjärde kvartalet 2017.

Partihandeln avvecklade sina lager fjärde kvartalet. Partihandeln brukar tömma sina lager fjärde kvartalet och detta ledde till ett positivt lageromslag och positiv påverkan på BNP-utvecklingen.

Detaljhandeln har historiskt sett avvecklat sina lager fjärde kvartalet, detta var dock inte fallet 2017 och 2018. Uppbyggnaden fjärde kvartalet, 2018, var starkare än fjärde kvartalet, 2017, vilket leder till ett positivt bidrag till BNP.

³ Lageromslag kan anta ett positivt eller negativt värde och visar lagerförändringen jämfört med lagerförändringen motsvarande kvartal föregående år.

Lagerbidrag till BNP-tillväxten mätt i årstakt, faktiska värden, procentenheter

Utrikeshandel

Starkare exportutveckling

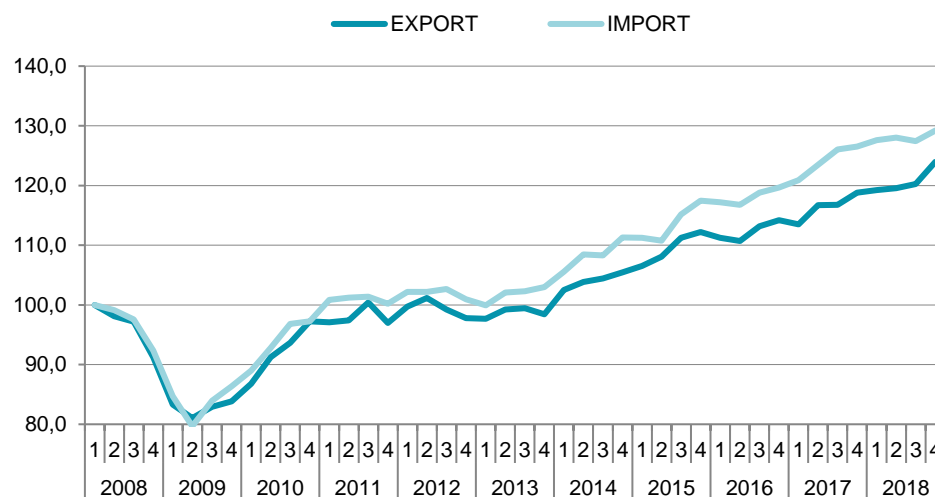
Exporten gav betydande bidrag till BNP-tillväxten fjärde kvartalet. Det var främst varuexporten som bidrog till ökningen, men även tjänsteexporten ökade. Även importen ökade men uppgången dämpades av en svagare tjänsteimport. Sammantaget bidrog exportnettot med 0,8 procentenheter till BNP-tillväxten.

Exporten steg med 3,1 procent fjärde kvartalet, säsongrensats och jämfört med tredje kvartalet. Det är betydligt högre än genomsnittet de senaste 10 åren på 0,5 procent. Varuexporten ökade med 3,2 procent efter en minskning kvartalet innan. Tjänsteexporten ökade med 2,9 procent, vilket var en starkare utveckling än tidigare kvartal under året. Den totala exporten höjde BNP-tillväxten med 1,4 procentenheter.

Importen ökade med 1,4 procent, vilket kan jämföras med genomsnittet de senaste tio åren på 0,6 procent. Importen av varor ökade med 2,9 procent och bidrog därmed mest till den totala ökningen. Importen av tjänster minskade med 2,1 procent. Den totala importen höll tillbaka BNP-utvecklingen med 0,6 procentenheter.

Utrikeshandel

Säsongrensats volymindex 2008=100

Poster av engångskaraktär höjde tjänsteexporten

Den totala exporten ökade med 3,1 procent fjärde kvartalet 2018. Ökningstakten tilltog därmed markant årets sista kvartal.

Tjänsteexporten ökade med 2,9 procent. Uppgången förklaras delvis av några större poster export av FoU inom tjänsteexporten som bedöms vara av engångskaraktär. Samma poster klassas även som desinvestering och drar ned de fasta bruttoinvesteringarna i motsvarande grad. Bidrog gjorde även exporten av

övriga tjänster, som innefattar transporttjänster, arkitekttjänster och tekniska konsulttjänster, som ökade med 3,2 procent.

Varuexporten ökade med 3,2 procent, där exporten av övriga varor ökade mest och uppgick till 22 procent. Exporten av icke varaktiga konsumtionsvaror ökade med 6,2 procent, och exporten av varaktiga konsumtionsvaror ökade med 5,2 procent. Exporten av jord- och skogsbruksvaror minskade däremot med 5,6 procent.

Stark varuimport motverkade svagare tjänsteimport

Efter en minskning i tredje kvartalet vände importen uppåt igen och ökade med 1,4 procent. Den totala varuimporten ökade med 2,9 procent. Det som bidrog mest till uppgången var importen av investeringsvaror som ökade med 7,2 procent. Importen av varaktiga konsumtionsvaror ökade med 10 procent. Ökningen hölls tillbaka av importen av energi som minskade med 7,5 procent.

Den totala tjänsteimporten minskade med 2,1 procent. Importen av FoU minskade med 7,9 procent och övriga tjänster med 2,1 procent. Svensk konsumtion i utlandet ökade däremot, med 2,1 procent.

Export och import av varor och tjänster

Volymutveckling i procent jämfört med föregående kvartal, bidrag till totala exporten/importen i procentenheter samt genomsnittlig utveckling de senaste 10 åren. Säsongsrensats och mätt i fasta priser.

	10- årssnitt	Kv4 2017	Kv1 2018	Kv2 2018	Kv3 2018	Kv4 2018	Bidrag
Export	0,5	1,8	0,4	0,2	0,6	3,1	3,1
Export varor	0,4	2,6	0,0	1,3	-0,3	3,2	2,2
Export tjänster	1,0	0,0	1,2	-2,1	2,6	2,9	0,9
Import	0,6	0,4	0,8	0,3	-0,5	1,4	1,4
Import varor	0,7	0,9	1,1	1,4	-1,0	2,9	2,0
Import tjänster	0,6	-0,7	0,2	-2,0	0,8	-2,1	-0,6

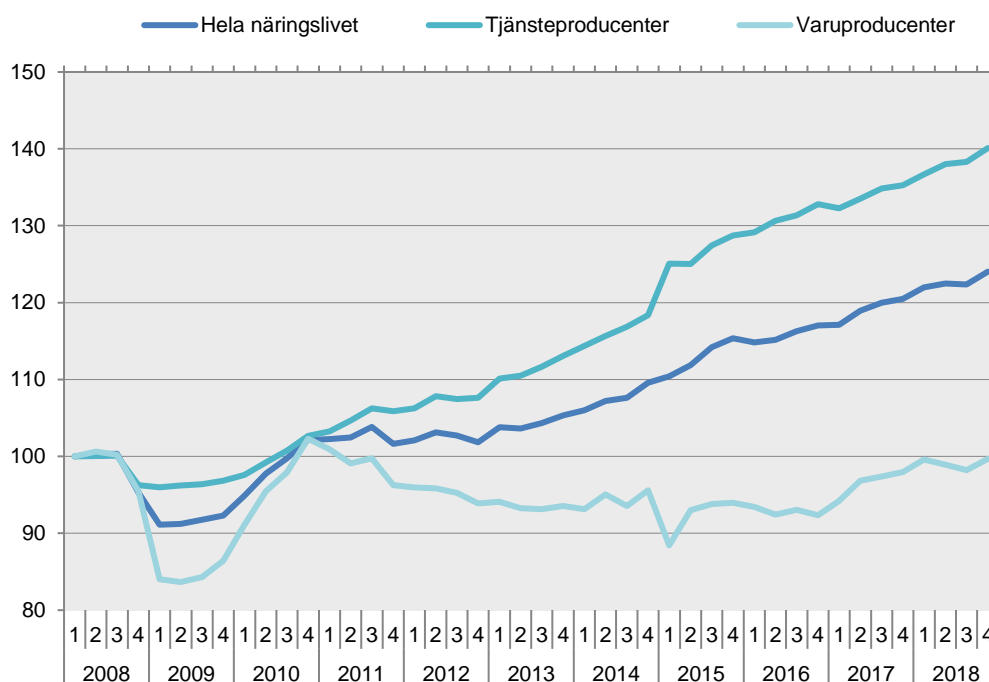
Näringslivets produktion

Rekyl uppåt i näringslivets produktion

Produktionen i näringslivet ökade fjärde kvartalet. Efter ett svagt tredje kvartal vände produktionen uppåt och steg klart över den genomsnittliga tillväxten de senaste tio åren. Både de varu- och tjänsteproducerande branscherna bidrog till ökningen.

Produktionen inom näringslivet ökade med 1,4 procent, säsongrensad och jämfört med föregående kvartal. Det är avsevärt högre än de tio senaste årens genomsnittliga tillväxt på 0,5 procent. Tillväxten bland de tjänsteproducerande branscherna tilltog och blev 1,3 procent vilket gav ett BNP-bidrag på 0,6 procentenheter. De varuproducerande branscherna vände kraftigt uppåt efter två kvartal med negativa tillväxttal och steg med 1,5 procent, vilket drog upp BNP-utvecklingen med 0,3 procentenheter.

Index för näringslivets förädlingsvärde i fasta priser, säsongrensade värden, första kvartalet 2008=100⁴

⁴ Ericsson AB har klassificerats om från ett renodlat industriföretag till huvudsakligen ett tjänsteföretag. För nationalräkenskaperna innebär det nu ett tidseriebrott mellan kvartal 4 2014 och kvartal 1 2015 när det gäller berörda branscher.

Varuproduktionen vände uppåt

Produktionsvärdet för de varuproducerande branscherna ökade med 1,5 procent fjärde kvartalet efter två kvartal med minskande produktion. Tillverkningsindustrin och energibranschen steg med 1,9 respektive 2,8 procent och stod bakom ökningen inom de varuproducerande branscherna. Byggindustrin växte med något blygsammare 0,5 procent och bidrog marginellt till produktionsökningen. Utvinning av mineral vände nedåt med 1,0 procent och drog ner den totala produktionsökningen. I likhet med tidigare kvartal fortsatte produktionen inom jordbruk, skogsbruk och fiske att minska.

Tjänsteproduktionen tilltog

Fjärde kvartalet ökade produktionen inom tjänstebranscherna med 1,3 procent vilket är den högsta tillväxten sedan tredje kvartalet 2015. Samtliga tjänsteproducerande branscher steg fjärde kvartalet, med undantag för kultur och övrig service som förblev oförändrad. Informations- och kommunikationstjänster lämnade det största bidraget till ökningen inom tjänsteproduktionen och steg med 3,5 procent. Parti- och detaljhandel, samt fastighetsverksamhet växte med 1,2 procent vardera medan företagstjänster ökade med 1,1 procent.

Volymutvecklingstal (procent) näringslivets produktion, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal samt genomsnitt de senaste 10 åren.

	2017 Kv4	2018 Kv1	2018 Kv2	2018 Kv3	2018 Kv4	10- årsnitt
Varuproducenter	0,6	1,6	-0,7	-0,7	1,5	0,0
Jordbruk, skogsbruk och fiske	-0,7	-2,2	-1,3	-0,9	-0,2	-0,3
Utvinning av mineral	1,4	0,3	-1,4	0,7	-1,0	-0,3
Tillverkningsindustri	1,6	1,7	-0,5	-0,7	1,9	0,1
El, gas, värme, vatten inkl reningsverk	-4,1	1,5	-0,9	-2,7	2,8	0,3
Byggindustri	0,5	2,5	-0,8	0,1	0,5	0,0
Tjänsteproducenter	0,3	1,0	0,9	0,2	1,3	0,8
Parti- och detaljhandel	0,4	0,3	1,9	-1,2	1,2	0,7
Transport o kommunikation	0,1	0,4	-0,2	-0,5	0,3	0,1
Hotell och restaurang	-0,4	-0,3	0,6	-0,4	0,6	0,5
Informations- och kommunikationstjänster	-0,8	3,9	2,6	2,4	3,5	1,8
Banker och försäkringsbolag	0,0	1,2	0,9	-0,1	0,5	0,9
Fastighetsverksamhet	1,7	0,8	0,4	0,4	1,2	0,5
Företagstjänster	0,3	1,8	0,4	1,2	1,1	1,0
Utbildning och sjukvård	0,4	-1,6	0,1	-0,7	0,7	0,9
Kultur och övrig service	-0,5	-0,3	-0,6	-0,9	0,0	0,5
Totalt	0,4	1,3	0,4	-0,1	1,4	0,5

Arbetsmarknad och produktivitet

Produktiviteten i näringslivet minskade

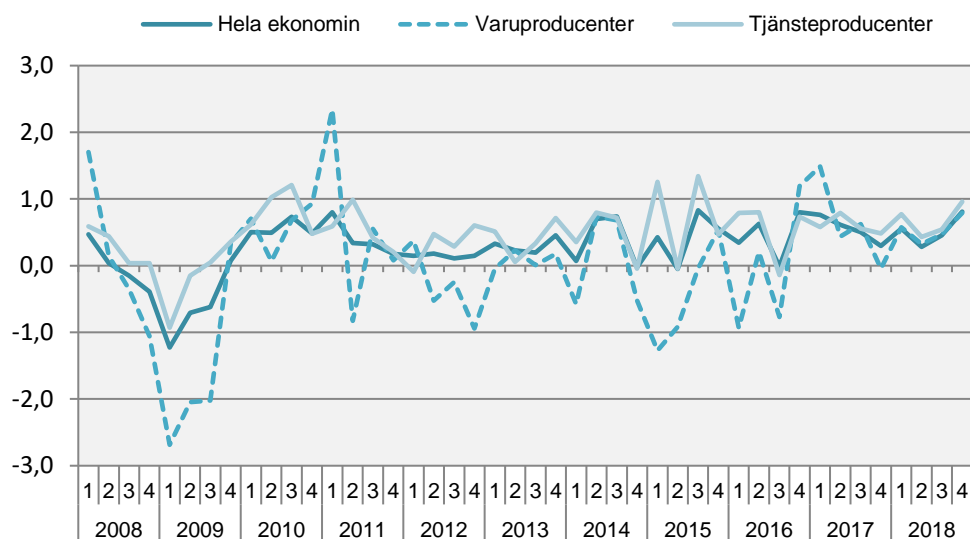
Såväl befolkningen som antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar ökade fjärde kvartalet jämfört med tredje kvartalet. Medelarbetstiden per sysselsatt ökade. Produktiviteten i näringslivet föll eftersom antalet arbetade timmar ökade starkare än produktionen.

Antalet sysselsatta fortsätter att öka

Antalet sysselsatta ökade totalt med 0,8 procent fjärde kvartalet, säsongrensad och jämfört med föregående kvartal. Det är klart högre än den genomsnittliga ökningstakten de senaste tio åren på 0,3 procent. Inom näringslivet ökade antalet sysselsatta med 0,9 procent, vilket även det är betydligt högre än genomsnittet sedan 2008. Tillväxttakten för antalet sysselsatta i de varuproducerande branscherna var 0,8 procent och det var framförallt i byggbranschen som antalet sysselsatta ökade. Antalet sysselsatta fortsatte även att öka inom flera tjänstebranscher. Störst var ökningarna inom hotell och restaurang samt informations- och kommunikationsbranschen. Totalt ökade sysselsättningen i de tjänsteproducerande branscherna med 1,0 procent. Antalet sysselsatta inom de tjänsteproducerande branscherna har ökat i stort sett kontinuerligt de senaste tio åren. Den genomsnittliga ökningen har varit 0,5 procent per kvartal de senaste tio åren. Sedan år 2010 har även sysselsättningen i de offentliga myndigheterna ökat i god takt och fjärde kvartalet var ökningen 0,6 procent. Staten, kommunerna och landstingen ökade alla antalet anställda.

Antalet sysselsatta

Procentuell förändring, säsongrensad

Arbetade timmar ökade starkt

Antalet arbetade timmar i hela ekonomin ökade med 1,6 procent fjärde kvartalet i säsongrensade värden jämfört med kvartalet innan. Det är betydligt högre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. I näringslivet ökade antalet timmar

med 1,7 procent. Antalet arbetade timmar inom de offentliga myndigheterna ökade med starka 1,6 procent.

Antalet arbetade timmar i de varuproducerande branscherna ökade fjärde kvartalet med 1,8 procent. Industrin, de energiproducerande branscherna och byggbranschen ökade alla antalet arbetade timmar. De tjänsteproducerande branschernas arbetade timmar ökade fjärde kvartalet med 1,6 procent. Handelsbranschen, transportbranschen och personliga tjänster visade samtliga en stark utveckling. Antalet arbetade timmar i de offentliga myndigheterna ökade med 1,6 procent. Inom såväl staten, kommunerna som landstingen ökade antalet arbetade timmar.

De senaste tio åren har det varit stora skillnader i utvecklingen inom olika delar av näringslivet. Antalet arbetade timmar inom de varuproducerande branscherna har legat ganska stabilt de senaste åren efter turbulensen kring finanskrisen. Antalet arbetade timmar inom tillverkningsindustrin har minskat medan byggindustrin har bidragit positivt med en genomsnittlig uppgång på 0,6 procent per kvartal. De tjänsteproducerande branscherna har å andra sidan haft en uppåtgående trend i antalet arbetade timmar. Särskilt stark har ökningen varit inom vård och utbildning samt inom juridiska, ekonomiska och tekniska konsulter.

För hela ekonomin ökade medelarbetstiden med 0,8 procent fjärde kvartalet. Medelarbetstiden ökade med 0,7 procent inom näringslivet och med 0,9 procent inom de offentliga myndigheterna.

Lägre arbetsproduktivitet i näringslivet

I säsongrensade tal minskade arbetsproduktiviteten i näringslivet med 0,3 procent jämfört med tredje kvartalet. Antalet arbetade timmar ökade med 1,7 procent medan produktionen ökade med 1,4 procent.

I de varuproducerande branscherna föll produktiviteten också med 0,3 procent, till följd av att antalet arbetade timmar ökade med 1,8 procent medan produktionen ökade med 1,5 procent.

De tjänsteproducerande branschernas produktivitet föll även den med 0,3 procent eftersom antalet arbetade timmar ökade 1,6 procent och produktionen ökade med 1,3 procent.

Inkomster och sparande

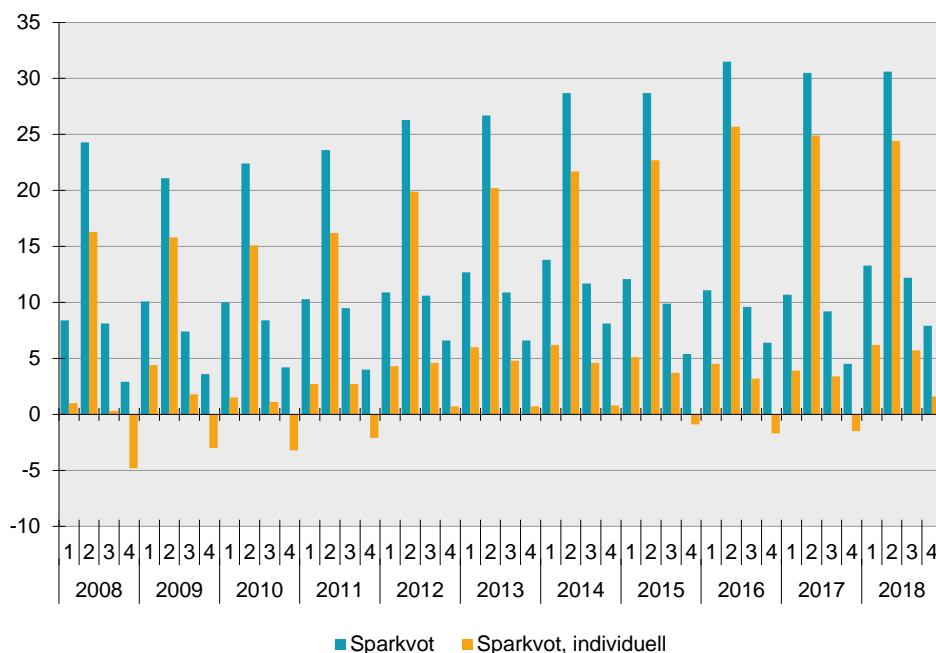
Hushållens sparkvot ökade

Hushållens⁵ sparkvot ökade fjärde kvartalet 2018 jämfört med motsvarande kvartal 2017. Hushållens reala disponibla inkomster ökade med 3,4 procent fjärde kvartalet 2018 jämfört med motsvarande kvartal 2017.

Utvecklingen beskrivs i faktiska termer och i jämförelse med motsvarande kvartal föregående år om inget annat anges.

Sparandet, inklusive kollektiva försäkringar, blev 46,4 miljarder kronor fjärde kvartalet 2018 vilket är en ökning med 21,6 miljarder jämfört med motsvarande kvartal 2017. Hushållens sparkvot ökade med 3,4 procentenheter och var 7,9 procent fjärde kvartalet 2018. Den individuella sparkvoten, sparandet exklusive tjänste- och premiepensioner, var 1,6 procent. Motsvarande kvartal för ett år sedan låg den individuella sparkvoten på minus 1,5 procent. Det finansiella sparandet var 26,1 miljarder, en ökning med 23,5 miljarder. Den stora ökningen beror på att det finansiella sparandet, sett i en tioårsperiod, var ovanligt lågt 2017. Den finansiella sparkvoten ökade med 3,9 procentenheter och uppgick till 4,4 procent.

Hushållens sparkvot, procent av disponibel inkomst

Hushållens disponibla inkomster uppgick till 552 miljarder fjärde kvartalet vilket är en ökning med 6,0 procent nominellt och 3,4 procent realt jämfört med motsvarande kvartal 2017. Utvecklingen för real disponibel inkomst per capita under fjärde kvartalet var något lägre och uppgick till 2,3 procent.

Kapitalinkomstnettot ökade med 0,3 miljarder till 22 miljarder fjärde kvartalet 2018 jämfört med fjärde kvartalet 2017.

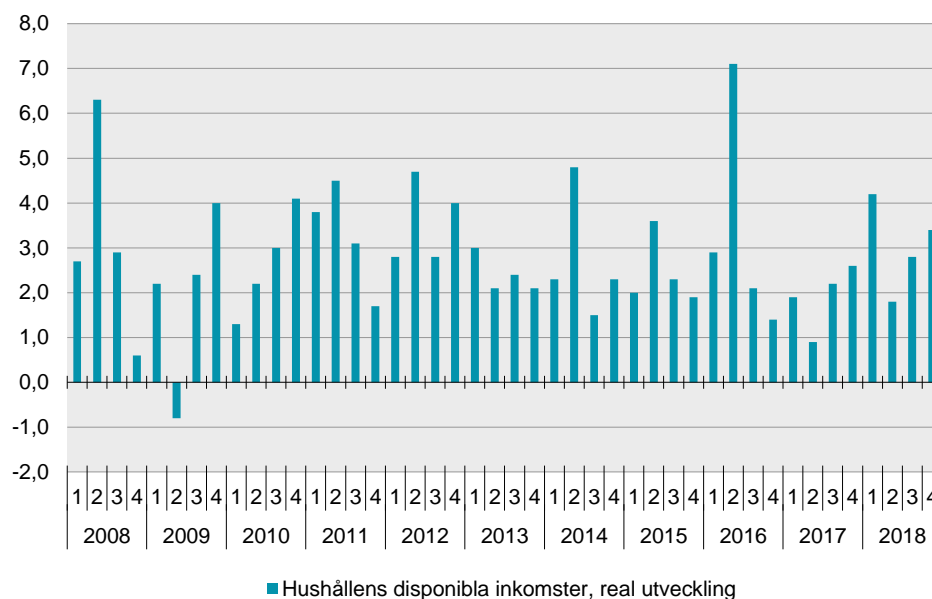
⁵ Alla uppgifter avser hushållssektorn, d.v.s. egentliga hushåll inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer (HIO) om inget annat anges.

Ränteutgifterna, innan FISIM-justeringar, uppgick till 20,5 miljarder och minskade därmed svagt fjärde kvartalet 2018 jämfört med fjärde kvartalet 2017.

Ränteintäkterna minskade med 0,2 miljarder och uppgick till 1,2 miljarder.

Löneinkomsterna ökade med 4,4 procent medan sociala förmåner, där bland annat pensionsutbetalningar ingår, ökade med 2,6 procent jämfört med motsvarande kvartal året innan. Sammansatt förvärvsinkomst, det vill säga inkomster för egenföretagare, ökade med 3,1 procent.

Hushållens disponibla inkomster, real procentuell utveckling jämfört med motsvarande kvartal föregående år

De totala transfereringsinkomsterna ökade med 3,4 procent och uppgick till 236 miljarder kronor fjärde kvartalet 2018. Utöver sociala förmåner ingår bland annat skadeförsäkringsersättningar och inkomstillägg för bostadsrätter i de totala transfereringsinkomsterna. Dessa andra löpande transfereringsinkomster ökade med 6,4 procent och uppgick till 48 miljarder under fjärde kvartalet 2018.

Hushållens transfereringsutgifter steg med 2,7 procent till 325 miljarder. Av de totala transfereringsutgifterna på 325 miljarder utgjorde inkomstskatter och övriga löpande skatter 57 procent, eller 185 miljarder kronor. Inkomstskatternas andel av transfereringsutgifterna har varit i det närmaste oförändrad de senaste fem åren. Skatterna ökade med 0,1 procent jämfört med fjärde kvartalet 2017. Hushållens utgifter avseende sociala avgifter var 109 miljarder under kvartalet vilket är en ökning med 7,5 procent.

Hushållens konsumtionsutgifter ökade med 2,8 procent i löpande priser, vilket tillsammans med inkomsternas ökning på 6,0 procent gav en något större sparkvot.

Hushållens skuldkvot minskade

Hushållens skuldkvot, mätt som låneskulder som andel av hushållens disponibla inkomster, minskade med 0,2 procentenheter under fjärde kvartalet 2018 jämfört med årets tredje kvartal och uppgick till 179,7 procent.

Inkomster och utgifter för hushållen och dess icke-vinstdrivande organisationer, löpande priser, miljarder kronor

	Kv 4 2018	Förändring mot kv 4 2017
Egentliga löner	478	4,4%
Sociala avgifter, tillgång	97	8,6%
Driftsöverskott egna hem	17	19,6%
Sammansatt förvärvsinkomst	27	3,1%
Kapitalinkomster	34	12,8%
Kapitalutgifter	11	44,6%
Primärinkomstsaldo	642	5,2%
Transfereringsinkomster	236	3,4%
Sociala förmåner, tillgång	188	2,6%
Andra löpande transfereringar, tillgång	48	6,4%
Transfereringsutgifter	325	2,7%
Inkomst- och övr. löpande skatter	185	0,1%
Sociala avgifter, användning	109	7,5%
Sociala förmåner, användning	3	0,9%
Andra löpande transfereringar, användning	28	1,9%
Disponibel inkomst	552	6,0%

Underskott för offentlig förvaltning

Det finansiella sparandet för offentlig förvaltning visade ett underskott fjärde kvartalet 2018. Inkomsterna ökade jämfört med fjärde kvartalet föregående år men samtidigt ökade utgifterna ännu mer.

Som brukligt redovisades ett underskott för offentlig förvaltning fjärde kvartalet. Det uppgick till 27,2 miljarder kronor och var en minskning med 18,0 miljarder kronor jämfört med kvartal fyra föregående år. Underskottet berodde på att konsumtions- och investeringsutgifterna som vanligt är höga fjärde kvartalet.

Produkt- och produktionsskatter fortsatte att öka medan inkomstskatterna visade en något svagare utveckling. På utgiftssidan ökade konsumtions- och investeringsutgifterna tillsammans 21,1 miljarder kronor.

Den offentliga förvaltningens underskott härrör till stor del från kommuner och landsting som redovisade underskott på 25,2 respektive 7,5 miljarder kronor. Sociala trygghetsfonder redovisade ett underskott på 1,4 miljarder kronor vilket var en förbättring på 1,5 miljarder jämfört med motsvarande kvartal 2017. Staten var den enda delsektor som visade överskott fjärde kvartalet, det uppgick till 7,0 miljarder kronor.

Finansiellt sparande inom offentlig förvaltning, miljarder kronor

	2017 Helår	2018 Kv1	2018 Kv2	2018 Kv3	2018 Kv4	2018 Helår
Offentlig förvaltning	64,6	4,9	48,7	5,7	- 27,2	32,1
Statlig förvaltning	75,3	-0,8	37,5	17,3	7,0	60,9
Sociala trygghetsfonder	-0,4	-1,0	10,0	-1,4	-1,4	6,3
Kommuner	-0,4	6,5	0,9	-7,3	-25,2	-25,1
Landsting	-9,8	0,2	0,2	-2,9	-7,5	-10,0

De statliga finanserna haft ett överskott fjärde kvartalet för tredje året i rad. Överskottet uppgick till 7,0 miljarder vilket var 5,3 miljarder lägre än fjärde kvartalet 2017. Produkt- och produktionsskatterna ökade med 10,2 miljarder kronor jämfört med motsvarande kvartal 2017. Det lägre sparandet jämfört med föregående år beror på ökade utgifter för subventioner, räntor, sociala förmåner, konsumtionsutgifter samt högre utbetalningar till utlandet.

Sociala trygghetsfonder har de senaste åren uppvisat återkommande underskott, förutom vid andra kvartalet där utdelningar från bolag leder till överskott. Det fjärde kvartalet redovisades ett underskott på 1,4 miljarder kronor vilket var en ökning med 1,5 miljarder jämfört med motsvarande kvartal 2017. Även detta kvartal var pensionsavgifterna för låga för att täcka upp för pensionsutbetalningarna. Utbetalningarna var 8,1 miljarder större än avgifterna under fjärde kvartalet. Detta låg i linje med samma kvartal föregående år då utbetalningarna var 8,0 miljarder större än avgifterna.

Kommunerna uppvisade ett underskott på 25,2 miljarder kronor. Underskottet var större än motsvarande kvartal 2017 och innebar en minskning av sparandet med 15,1 miljarder. En bidragande orsak var att statsbidragen minskat kraftigt till följd av att ersättningar och bostadskostnader relaterat till migration och asylmottagning minskat kraftigt. Konsumtions- och investeringsutgifterna fortsatte öka med 7,3 respektive 3,8 miljarder och brukar vara extra höga under årets sista kvartal.

Landstingen fortsatte redovisa underskott trots att inkomstskatter och statsbidrag ökat. Fjärde kvartalet uppgick underskottet till 7,5 miljarder, en förbättring med 0,9 miljarder jämfört med kvartal fyra 2017. Konsumtionsutgifterna ökade med 3,4 miljarder och tillsammans med ökade investeringsutgifter på 2,0 miljarder bidrog framför allt dessa till underskottet.

Avstämning

Avstämning fjärde kvartalet 2018

Beräkningarna av fjärde kvartalet visade i utgångsläget en förhållandevis liten skillnad mellan användning och tillförsel i ekonomin. Skillnaden var 0,6 procentenheter. De senaste tio åren har skillnaden i genomsnitt varit cirka 1,0 procentenhet. Före avstämning visade det statistiska underlaget en BNP-utveckling från användningssidan på 1,6 procent medan produktionssidan visade en BNP-utveckling på 2,2 procent, jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Produktionssidan har därmed utvecklats starkare än användningssidan de senaste tio kvartalen. I föregående års prisnivå var produktionen 6,7 miljarder kronor högre än användningen. I löpande priser var diskrepansen större och uppgick till 14,4 miljarder.

I lägen då produktionssidan visar en starkare utveckling än användningssidan så är avstämningsprincipen att gå mittemellan de två skattningarna. Antagandet görs eftersom det i kvartalsberäkningarna av BNP till stor del saknas information om näringslivets insatsförbrukning.

För fjärde kvartalet justerades produktionssidan ned med sammanlagt 3,4 miljarder i föregående års prisnivå medan användningssidan justerades upp med 3,3 miljarder. I löpande priser var det i utgångsläget en större diskrepans mellan de två sidorna. En riktlinje vid avstämningen är att låta eventuella skillnader i restposten i löpande priser, respektive i föregående års prisnivå, påverka de avstämnings som görs på produktionssidan, och i synnerhet på industrins förädlingsvärden. Argumentet bygger även i detta fall på att det saknas information om insatsförbrukningen och om insatsförbrukningens prisutveckling, och att detta leder till osäkerhet gällande prisutvecklingen av i synnerhet industrins förädlingsvärden. I praktiken innebär detta att avstämningsarna beslutas i flera steg. Först bestäms korrigeringarnas storlek och allokering i föregående års prisnivå och motsvarande korrigering görs även i löpande priser. Återstående differens i löpande priser fördelas sedan ut på näringslivets förädlingsvärden. Sammanlagt justerades produktionssidan ned med 11,1 miljarder i löpande priser samtidigt som användningssidan justerades upp med 3,3 miljarder.

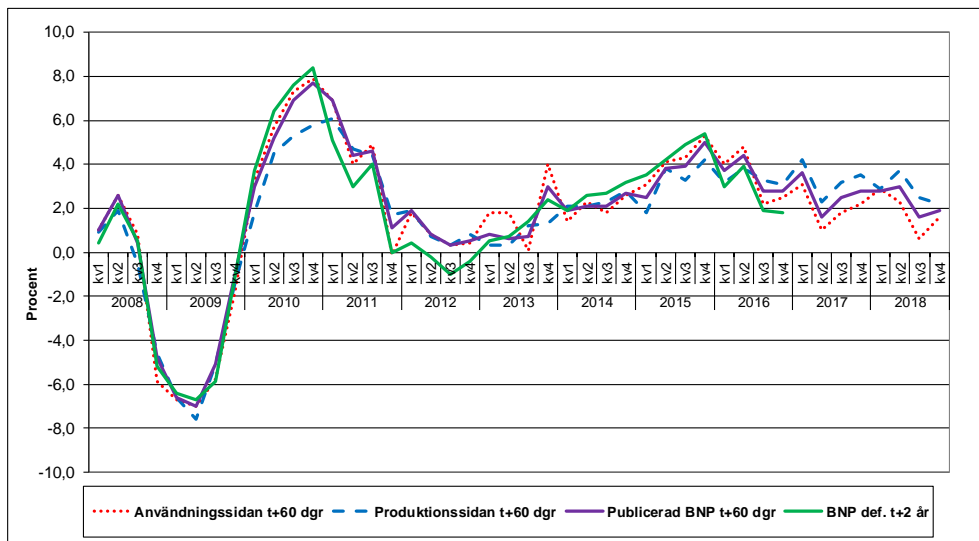
Vilka delar som justerats samt storleken på korrigeringarna framgår av tabellen nedan. Där syns även utvecklingstalen för försörjningsbalansens och produktionens olika delkomponenter, och volymförändringen mellan den första sammanställningen i nationalräkenskapernas databas och det nu publicerade resultatet. Den första versionen innehåller beräkningar baserade på det primära underlaget med justeringar för definitionsskillnader mellan nationalräkenskaperna och primärmaterialen. I detta läge har eventuella kompletteringar eller korrigeringar av primärkällorna förts in. Den differens som kvarstår och som redovisas i tabellen är de avstämningskorrigeringar som har gjorts för att få beräkningarna från produktions- respektive användningssidan att visa samma BNP.

Avstämning fjärde kvartalet 2018, faktiskt volymutveckling samt i fasta (FP) och löpande priser (LP)

	Första	Publicerad	Förändring i procentenh.	Korr mdkr FP	Korr mdkr LP
Hushållens konsumtionsutgifter	0,4	0,4	-	-	-
Offentliga konsumtionsutgifter	1,0	1,0	-	-	-
Fast bruttoinvestering	-1,1	-0,8	0,3	1,0	1,0
Lager (effekt på BNP-förändring)	0,6	0,6	-	-	-
Export varor	3,4	3,4	-	-	-
Export tjänster	4,0	4,5	0,5	1,0	1,0
Import varor	4,0	3,6	-0,4	-1,3	-1,3
Import tjänster	-3,8	-3,8	-	-	-
BNP från användningssidan	1,6	1,9	0,3	3,3	3,3
Förädlingsvärde gruv- och tillv.industri	2,0	1,5	-0,5	-0,7	-2,3
Förädlingsvärde övrig varuproduktion	0,8	0,4	-0,4	-0,4	-1,5
Förädlingsvärde tjänsteproduktion	3,6	3,2	-0,4	-2,2	-7,4
Förädlingsvärde off. myndigheter	0,5	0,5	-	-	-
Produktskatter och produktsubventioner	0,9	0,9	-	-	-
BNP från produktionssidan	2,2	1,9	-0,3	-3,4	-11,1

Grafen nedan visar utvecklingen före avstämningarna för BNP från produktionssidan respektive BNP från användningssidan. Utvecklingstalen som visas är de som resulterat från första beräkningen av respektive kvartal. I grafen visas också den avstämda BNP-utvecklingen från första publicering av respektive kvartal samt de definitiva beräkningarna som publiceras efter cirka två år.

Från grafen kan till exempel utläsas att för 2016, det senaste året för vilket definitiva årsberäkningar har publicerats, har samtliga kvartal reviderats ner. I perioder av tilltagande ökningstakter, såsom 2010, visar de preliminära skattningarna att användningssidan vanligen har en starkare utveckling än produktionssidan innan avstämning, vilket var fallet även för 2015. Från och med 2016 har tillväxttakten dock dämpats något samtidigt som relationen mellan utveckling från produktions- och användningssidan blivit den omvända, det vill säga utvecklingstal på produktionssidan som överstiger de på användningssidan sedan det tredje kvartalet 2016. Det kan nämnas att första kvartalet 2018 översteg produktionssidan användningssidan med knapp marginal, med endast 200 miljoner kronor. Både produktions- och användningssidan ökade med 2,9 procent och differensen låg på andra decimalen.

Extremvärden i säsongrensningen

En säsongrensad series utseende över tiden påverkas mycket av eventuella förekomster av extremvärden (så kallade outliers). Nedan redovisas de serier som uppvisade något extremvärde under perioden 2013:1–2018:4 i den senaste säsongrensningen gjord av nationalräkenskaperna. En förekomst av ett extremvärde påverkar kraftigt det säsongrensade värdet för det kvartal där extremvärdet uppkommit, men även angränsande kvartal påverkas.

Period	Extremvärde för:		Pristyp
Kvartal 1 2013	Fasta bruttoinvesteringar	Hushållens icke-vinstdrivande Organisationer (HIO)	Referensår
Kvartal 4 2014	Fasta bruttoinvesteringar	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	1.4 Immateriella tillgångar	Ref. och löpande
Kvartal 1 2015	Fasta bruttoinvesteringar	A01-F43 varuproducenter	Referensår
	BNP produktionssidan	A01-F43 varuproducenter	Referensår
	BNP produktionssidan	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	BNP produktionssidan	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
	BNP produktionssidan	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
	BNP produktionssidan	G45-S96 Tjänsteproducenter	Referensår
	Hushållens konsumtion	06 Hälso- och sjukvård	Löpande
Kvartal 4 2015	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	R90-T98 personliga och kulturella tjänster	Referensår
	Antal sysselsatta	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	-
	Fasta bruttoinvesteringar	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	A01-F43 varuproducenter	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	1.4 Immateriella tillgångar	Ref. och löpande
Kvartal 1 2016	Arbetade timmar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	-
	Antal sysselsatta	O84_Q88 Offentlig förvaltning och vård	-
	Hushållens konsumtion	Hushållens konsumtion i Utlandet	Löpande
Kvartal 2 2016	Arbetade timmar	Offentliga myndigheter	-
	Arbetade timmar	Kommunala myndigheter	-
	Hushållens konsumtion	888 Varaktiga varor	Löpande
	Hushållens konsumtion	88 Varaktiga varor	Löpande
	Fasta bruttoinvesteringar	1.4 Immateriella tillgångar	Löpande
Kvartal 3 2016	Fasta bruttoinvesteringar	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
Kvartal 4 2016	Hushållens konsumtion	11 Restauranger, cafeer, hotell m.m.	Löpande
Kvartal 3 2017	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
Kvartal 4 2017	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
Kvartal 1 2018	Hushållens konsumtion	12 Varaktiga varor	Löpande
Kvartal 2 2018	Hushållens konsumtion	07 Transporter	Löpande
	Hushållens konsumtion	111 Varaktiga varor	Ref. och löpande
Kvartal 4 2018	Fasta bruttoinvesteringar	1.4 Immateriella tillgångar	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår

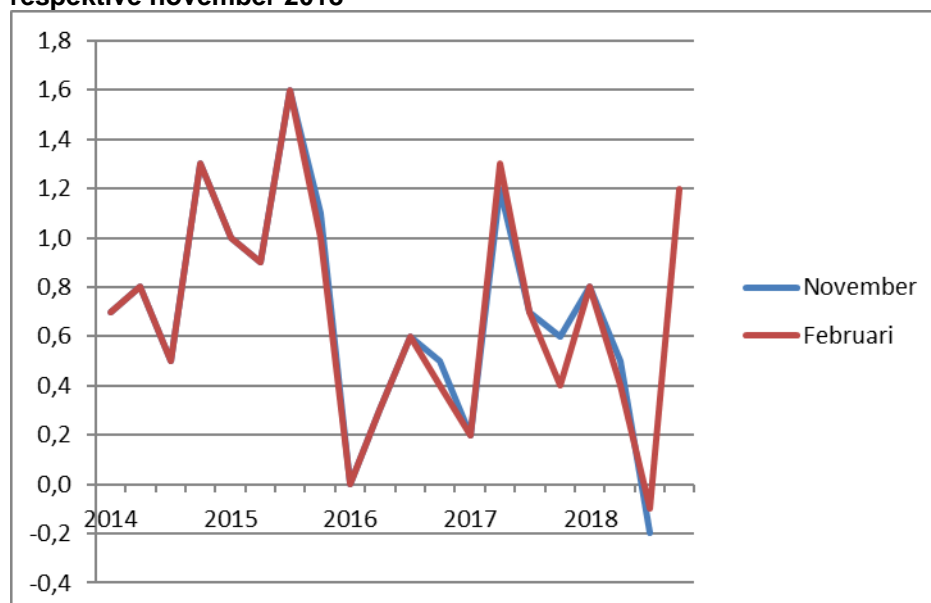
För mer information om extremvärden i säsongrensningen se BNP-kvartal 2009:1, sid 26, <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Publiceringskalender/Visa-detaljrad-information/?publobjid=9171>

Revideringar

Revideringar av BNP 2018

I diagrammet nedan redovisas volymutvecklingen för säsongrensad BNP enligt denna publicering och publiceringen i november, för första kvartalet 2014 till fjärde kvartalet 2018. Av diagrammet framgår att den säsongrensade utvecklingen är oförändrad för första kvartalet 2018, nedreviderad med 0,1 procentenheter för andra kvartalet och uppreviderad med 0,1 procentenheter tredje kvartalet.

Redovisad säsongrensad BNP-utveckling vid publicering i februari 2019 respektive november 2018

Vid beräkningen av fjärde kvartalet 2018 tas reviderade primärstatistikuppgifter in för årets samtliga kvartal. I tabellen nedan redovisas de revideringar som skett vid de olika publiceringstillfällena för respektive kvartal 2018. Tabellen visar hur användningssidans komponenter bidragit till BNP-utvecklingen vid de olika beräkningstillfällena. Bidraget redovisas i relation till motsvarande kvartal föregående år. Kommentarer till revideringarnas storlek i belopp avser föregående års prisnivå om inget annat anges.

BNP-bidrag kvartal 1-4 2018 vid olika publiceringstidpunkter, faktiska tal

	Publicerings- tillfälle	Hushållens konsumtion	Offentlig konsumtion	Fasta brutto- investeringar	Lager	Exportnetto	BNP
Kv1	18-maj	1,0	0,0	1,6	0,0	0,2	2,8
Kv 1	18-jul	1,0	0,0	1,6	0,0	0,2	2,8
Kv 1	18-sep	0,9	0,1	1,4	-0,1	0,0	2,3
Kv 1	18-nov	0,9	0,0	1,8	0,2	0,0	2,9
Kv 1	19-feb	0,7	-0,1	1,8	0,4	0,0	2,9
Kv 2	18-jul	1,3	0,3	1,3	0,5	0,3	3,8
Kv 2	18-sep	1,2	0,5	1,1	0,6	-0,4	3,0
Kv 2	18-nov	1,2	0,6	1,4	0,5	-0,5	3,2
Kv 2	19-feb	1,0	0,5	1,3	0,5	-0,4	3,0
Kv 3	18-nov	0,1	0,1	0,6	0,0	0,8	1,6
Kv 3	19-feb	0,1	0,2	0,4	0,0	0,9	1,5
Kv 4	19-feb	0,2	0,3	-0,2	0,6	1,1	1,9

Jämfört med publiceringen i november är BNP-tillväxt nedreviderad med 0,2 procentenheter andra kvartalet och med 0,1 procentenheter tredje kvartalet.

Revideringar av första kvartalet 2018

BNP-utvecklingen för första kvartalet är oförändrad jämfört med föregående publicering och visar att BNP ökade med 2,9 procent. Även om BNP-utvecklingen inte har reviderats så har det skett en del revideringar av försörjningsbalansens komponenter. Bidraget från hushållens konsumtionsutgifter har reviderats ned med 0,2 procentenheter, främst till följd av reviderade uppgifter avseende hushållens konsumtion av ändamålet kommunikation.

De offentliga konsumtionsutgifterna har sänkts med 0,1 procentenheter, såväl i utveckling som i bidrag till BNP. Den främsta orsaken är att ny och uppdaterad primärstatistik avseende primärkommunerna finns tillgänglig i samband med beräkningen av fjärde kvartalet. Reviderad grundstatistik har även tagits in för de övriga delsektorerna och lett till mindre revideringar.

Lagerinvesteringarnas bidrag har däremot höjts till 0,4 procentenheter till följd av revideringar i primärstatistiken avseende handelslager och lager av produkter i arbete (PIA).

Exportnettots bidrag till BNP-utvecklingen är oförändrat men såväl exporten som importen har reviderats upp jämfört med publiceringen i november, båda främst till följd av revideringar i statistikunderlagen.

På produktionssidan har utvecklingen inom tillverkningsindustrin samt bland övriga varuproducenter höjts medan de tjänsteproducerande branscherna har reviderats ned något.

Revideringar av andra kvartalet 2018

BNP för det andra kvartalet 2018 visade en volymutveckling på 3,0 procent vilket är en nedrevidering med 0,2 procentenheter jämfört med den BNP som publicerades i november. Reviderad grundstatistik resulterade i en sänkning av både produktionssidan och användningssidan. Den sistnämnda sänktes dock mer och innebar en ökad diskrepans mellan sidorna i utgångsläget.

På användningssidan var det i huvudsak hushållens konsumtionsutgifter som reviderades ned. Dessa sänktes med 0,3 procentenheter i volymutveckling och med 0,2 procentenheter i bidrag. Återigen var detta till stor del en konsekvens av reviderat underlag för hushållens konsumtion av ändamålet kommunikation men

för andra kvartalet påverkade även en bedömning angående hushållens inköp av begagnade bilar.

De offentliga konsumtionsutgifterna reviderades ned något i likhet med första kvartalet och återigen främst till följd av att ny och uppdaterad grundstatistik för primärkommunerna tagits in.

Även fasta bruttoinvesteringar har reviderats ned något jämfört med föregående publicering och bidrar nu med 1,3 istället för 1,4 procentenheter till BNP-utvecklingen. Det var i huvudsak bostadsinvesteringar samt investeringar i programvaror som sänktes.

Exportnettots bidrag har höjts med 0,1 procentenheter. Uppdaterade underlag innebar en höjning av såväl exporten som importen men eftersom exporten höjdes mer så förbättrades nettot något jämfört med publiceringen i november.

Produktionssidan visade, som redan nämnts, en något svagare utveckling i utgångsläget även om revideringarna var förhållandevis små. Produktionen fick därefter sänkas ytterligare något i avstämningssyfte.

Revideringar av tredje kvartalet 2018

BNP-utvecklingen för tredje kvartalet har sänkts med 0,1 procentenheter jämfört med publiceringen i november. Som går att utläsa av tabellen ovan så förklaras nedrevideringen främst av sänkta fasta bruttoinvesteringar. I likhet med andra kvartalet förklaras sänkningen främst av nedrevideringar av bostadsinvesteringarna samt av investeringarna i programvaror.

Hushållens konsumtionsutgifter sänktes något jämfört med tidigare publicering även om bidraget till BNP-utvecklingen är oförändrat. Nedrevideringen förklaras återigen av reviderade uppgifter avseende hushållens konsumtion av ändamålet kommunikation.

Offentliga konsumtionsutgifter reviderades även för det tredje kvartalet till följd av ny och uppdaterad primärstatistik för primärkommunerna. För tredje kvartalet blev det en upprevidering med 0,2 procentenheter i volymutveckling. Även exportnettots bidrag till BNP höjdes jämfört med publiceringen i november, från 0,8 procentenheter till 0,9 procentenheter. Upprevideringen förklaras till största del av reviderad grundstatistik avseende tjänsteexporten.

Produktionssidan var, till skillnad från användningssidan, något uppreviderad i utgångsläget. De flesta branscher har reviderats i någon mån men övriga varuproducenter utmärker sig bland upprevideringarna och bland de branscher som reviderats ned är det branschen för informations- och kommunikationsverksamhet som sänkts mest.

Revideringar av inkomster, utgifter och sparande

Det finansiella sparandet för offentlig förvaltning har reviderats för tidigare kvartal 2018. Första kvartalet har reviderats ned med 1,4 miljarder, andra kvartalet har reviderats upp med 1,9 miljarder och tredje kvartalet har reviderats ned med 0,2 miljarder. Inkomstskatter har reviderats upp för samtliga tre kvartal. Samma gäller utgifter i form av subventioner samt räntor som då sänker finansiellt sparande. För andra kvartalet har utdelningar från bolag reviderats upp med 1,8 miljarder.

Åren 2015 och framåt har reviderats efter en översyn av statens ränteutgifter. Till följd av detta har finansiellt sparande reviderats ned med fem miljarder per år för åren 2015-2017 för offentlig förvaltning medan 2018 påverkats mindre. Vidare har också Taxeringsutfallet, samt ett mindre antal andra revideringar, resulterat i en samlad nedrevidering av sparandet med 3,9 miljarder för år 2017. Utlandssektorn har reviderats för kvartalen 2017 och 2018.

Tidsserie BNP-revideringar

I tabellen nedan redovisas BNP-utvecklingen vid respektive beräkningstillfälle för de olika kvartalen.

Publicerad faktisk volymutveckling för BNP vid olika beräkningstillfällen, första kvartalet 2016 till fjärde kvartalet 2018

År	Beräknings- tidpunkt	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4
2016	2016 maj	3,7			
	2016 jul	3,7	4,1		
	2016 sept	3,7	4,4		
	2016 nov	3,7	4,6	2,8	
	2017 feb	3,5	4,5	2,4	2,8
	2017 maj	3,4	4,2	2,6	2,5
	2017 juli	3,4	4,2	2,6	2,5
	2017 sep	3,5	4,6	2,7	2,4
	2017 nov	3,5	4,6	2,6	2,3
	2018 feb	3,5	4,6	2,6	2,3
	2018 maj	3,4	4,4	2,7	2,4
	2018 juli	3,4	4,5	2,7	2,3
	2018 sep	3,0	3,9	1,9	1,8
	2018 nov	3,0	3,9	1,9	1,8
	2019 feb	3,0	3,9	1,9	1,8
	2017	2017 maj	3,6		
2017 jul		3,6	2,6		
2017 sep		3,6	1,6		
2017 nov		3,3	1,2	2,5	
2018 feb		3,2	1,1	2,5	2,8
2018 maj		3,3	1,2	2,2	2,5
2018 juli		3,3	1,2	2,2	2,5
2018 sep		3,0	1,2	2,1	2,2
2018 nov		2,9	1,2	2,1	2,2
2019 feb		2,9	1,2	2,1	2,2
2018	2018 maj	2,8			
	2018 juli	2,8	3,8		
	2018 sep	2,3	3,0		
	2018 nov	2,9	3,2	1,6	
	2019 feb	2,9	3,0	1,5	1,9